

+ WAAROM

Waarom gratis geld een goed idee is

Wil je armoede aanpakken, dan moet je geld toesteken, zegt armoede-expert Wim Van Lancker. — © Brecht Van Maele

In België kan het niet, in Nederland wel: experimenteren met gratis geld.

Filip Rogiers

Zaterdag 3 juni 2023 om 05:00

Ja, armoede is meer dan een kwestie van geld. Het werkt op het gemoed en de gezondheid, het leidt tot uitsluiting en schaamte. Maar het begint wel met geld. Of een tekort eraan. ‘Wil je armoede aanpakken, dan moet je geld toesteken’, zegt Wim Van Lancker. ‘Een minimum aan financiële zekerheid zorgt voor stabiliteit. Dat is een absolute voorwaarde om uit de armoede te raken. Het is geen hogere wiskunde. Eigenlijk weten we dat al tien à twintig jaar.’

Daarom is Van Lancker, armoede-expert aan de KU Leuven, erg gecharmeerd door het experiment waarmee de Nederlandse stad Tilburg uitpakt. Honderdvijftig bijstandsgezinnen krijgen daar de komende twee jaar elke maand boven op hun uitkering 150 euro, te besteden naar eigen goeddunken.

Er staat geen enkele verplichting tegenover. De begunstigden worden niet achter de veren gezeten om werk te zoeken, als ze dat niet zouden hebben. Evenmin hoeven ze bonnetjes bij te houden die bewijzen dat ze die 150 euro aan gezonde maaltijden of schoolgerei uitgeven eerder dan aan, bijvoorbeeld, een nieuwe televisie.

Een gelijkaardig project werd eerder al opgezet in Zaandam. Het maakt deel uit van een onderzoek van Hogeschool Amsterdam en het Kansfonds, een onafhankelijke stichting die zich toelegt op de bestrijding van armoede. Het programma heet *Gewoon geld geven* en wil nagaan of minder geldstress tot meer rust en daarom meer kansen leidt voor gezinnen in armoede.

Eerder onderzoek in de Verenigde Staten lijkt dat inderdaad aan te tonen, zegt Mirre Stallen van Hogeschool Amsterdam. 'Minder stress over geld vermindert mentale problemen zoals angsten of depressies en andere gezondheidsklachten. Ook verhoogt het de kans op het vinden van werk.' Kinderen uit gezinnen met 'gratis geld' zouden ook beter presteren op school.

In België bestaan zulke proeftuinen niet, in andere landen is wel al geëxperimenteerd met gratis of, juister, onvoorwaardelijk geld. 'In Nederland waren er in meerdere steden al proeftuinen waarbij mensen een soort basisinkomen toegestopt krijgen', zegt ongelijkheidsexpert Ive Marx (UAntwerpen), die net deze week een punt zette achter een nieuw rapport getiteld *Zero poverty society: ensuring a decent income for all*.

'Steuntrekkers werden in steden als Utrecht en Groningen aan verschillende regimes onderworpen', zegt Marx. 'De ene groep werd nog harder aangepakt en intensiever opgevolgd dan al gebeurde, want Nederland was daar de jongste decennia al behoorlijk hardvochtig; de andere groep kreeg "gratis" geld en werd met rust gelaten. Ook in Finland werd er al mee geëxperimenteerd.'

Peanuts

De voorlopige conclusie van die experimenten met gratis geld? Marx: 'De vrees was dat wie geld zonder voorwaarden toegestopt krijgt, zijn of haar job zou opgeven of minder hard naar werk zou zoeken. Dat bleek niet het geval te zijn. Nu, 150 euro of zelfs 600 euro, zoals in Finland, is weliswaar geen peanuts, zeker niet voor wie in armoede leeft, maar een jackpot is het evenmin.'

Des te nieuwsgieriger is Marx naar een pas opgestarte proeftuin in Wales, waar hij in het wetenschappelijke begeleidingscomité zetelt. 'Daar krijgt een groep jongvolwassenen een som van 1.865 euro per maand. Willen ze daarmee op een of ander paradijselijk eiland gaan zitten, dan kan dat. *It's up to them.*'

Alvast de uitkomst van het Finse experiment lijkt haaks te staan op de wind die door de Wetstraat waait. 'Daar staat bij velen de pet eerder naar het quid pro quo', zegt Wim Van Lancker, verwijzend naar recente ballonnetjes van de N-VA en Vooruit (https://www.standaard.be/cnt/dmf20230505_97508878). 'Voor wat hoort wat. Eigenlijk is de

kinderbijslag bij ons een vorm van “gratis” geld. Het basisbedrag is voor iedereen gelijk en er staat niets tegenover. Het gee stabiliteit en zekerheid om vooruit te komen in het leven. Juist dat onvoorwaardelijke karakter ervan staat vandaag helaas ter discussie.’

**Bron artikel: *De Standaard*, 3 juni 2023, https://www.standaard.be/cnt/dmf20230601_94461805.
Dit artikel werd gereproduceerd met toestemming van de uitgever, alle rechten voorbehouden.
Elk hergebruik dient het voorwerp uit te maken van een specifieke toestemming van de
beheersvennootschap License2Publish: info@license2publish.be.**